

Thme: Aistit täydensivät toisiaan TR1:n taidenäyttelyn avajaisissa Tampereella



Onpa hyvä taulu – ainakin hajun perusteella

Harvoin tällaista taidenautintoa pääsee näkemään: kuvataiteilija nuuhkii haltioissaan toisen taiteilijan juuri valmistunutta teosta. Näin onnellisesti kävi eilen Tampereen taidemuseo TR1:n kolmen uuden

näyttelyn avajaisissa, kun Maarit Hedman halusi tietää, miltä Riikka Lenkkerin vielä märkä taulu Näkymä keittiöön tuoksuu. Haistelulle on hyvä selitys. Maarit Hedman on sokea, mutta pystyy erottamaan

värejä hajun perusteella. Omat työnsä Hedman on tehnyt yhdessä valokuvaaja Leena Louhivaaran (oik.) kanssa. Niissä näkevä ja sokea löytävät yhteisen katseen.



Valokuvaaja Leena Louhivaara ja kuvataiteilija Maarit Hedman laskevat, montako nuppineulaa Elämän lanka -teoksessa on. Tulos: ainakin 500.

Maarit Hedman menetti näkönsä, mutta löysi elämäänsä langan

Ihme: Näkövammaisen kuvataiteilija ja näkevä valokuvaaja löysivät yhteisen katseen

MATTI KUUSELA
Aamulehti

Kolmetoista vuotta sitten kuvataiteilija Maarit Hedmanin elämä nyrjähti sijoiltaan – hän sokeutui, 32-vuotiaana.

– Elämästä katosivat hetkessä sekä ammatti että ilo. Aluksi en osannut tehdä mitään, yritin maalata mutta en kyennyt, ahdistuin. Enhän edes tiennyt, onko pensselissä väriä, kertoo kuvaamataidon opettajana työskennellyt Hedman.

Kahden vuoden epätoivon jälkeen kaikki muuttui, sattumalta, kuten aina.

– Olin mökillä ja tökkäsin vahingossa käteni maalipurkkiin. Muistan yhä tuon hetken,

ihmeen. Tajusin, että minuilahan on tuntevat siveltemet, sormet.

Tulpa aukesi, Hedman alkoi maalata sormillaan.
– Se pelasti mun elämäni.

Värit jäivät

– Muistan värit vielä hyvin. Merkitsen päävärit pistekirjoituksella ja pystyn sekoittamaan niitä, Maarit Hedman kertoo.

– Ennen sokeutumista varoitiin värejä, maalaukseni olivat kalpeita. Nyt värit suorastaan ryöpyävät töissäni.

Eilen Tampereella TR1:ssä avatun näyttelyn pääteos on kuitenkin jotakin muuta kuin maalaus.

– Sokeutumisen jälkeen tunsin tarvetta tehdä käsillä jotakin. Sain äidiltä virkkuulankaa

ja aloin silmukoida sitä, päivästä toiseen, Hedman kertoo.

– Jostain syystä halusin säilyttää valtavan kerän. Välillä se osui käteeni komerossa, välillä siirsin sen yöpyöydän laatikoon. Se tuntui erikoisen tärkeältä.

Elämän lanka

Sitten tarinaan astui valokuvaaja Leena Louhivaara – hän tuli vuonna 2008 kuvaamaan Hedmanin Jade-lehteen.

Näyttelyt

Kolme katsetta

TR1 taidehallissa avautuu tänään kolme näyttelyä. **Sisäiset maisemat.** Marja Piirilä on kuvannut vanhuksia.

Nyt me – eilen me. Sampsu Virkajärvi ja Riikka Lenkkerin pohtivat isän kuolemaa.

Katseen takana. Hedmanin ja Louhivaaran töissä kohtaavat sokea ja näkevä.

– Kun Leena ehdotti yhteistyötä, taajuutemme osuivat heti kohdalleen.

Niin alkoi syntyä Elämän lanka.

– Avasin silmukat ja kiinnitin lankaa helmiäisnuppineuloilla punaiseen samettiin. Se oli sekä fyysisesti että henkisesti erittäin rankkaa: itkin, nauroin, väsyin.

Louhivaara otti Maaritista kuvan, jossa tämä pitelee lan-

kaa. Valokuvasta lankaa juoksee valtavalta samettikankaalle ja jatkaa edelleen Maaritin lapsuuden kuvaan.

– Muistan tuon kuvaushetken täydellisesti, minulla oli punaiset kengät ja punainen hame. Ja sylissä pehmokoira Hulu.

Lanka etenee edelleen valkoiseen tauluun, jossa lukee pistekirjoituksella:

Elämän lanka, elämä kantaa.
– Kiinnitin kaiken vanhan ja

kipeän nuppineuloilla samettiin, pääsin niistä irti, sanoo Hedman.

– Nyt 12-vuotias tyttärenti kommentoi mielellään teoksiani. *Elämän lanka* hän katsoi pitkään, totesi sitten: ”äiti, siinä on tähtikartta”.

Niin totisesti on.

Jos ette tämä vuonna muuhun näyttelyyn aio eksyä, menkää ainakin tänne, tähtikartan äärelle.

Miksi sammaleinen kivi on sininen?

MATTI KUUSELA
Aamulehti

Valokuvaaja Leena Louhivaara kuljettaa Maarit Hedmanin taululta toiselle TR1:n tiloissa.

– Valo tulee tähän hienosti, voimakkaasti, hän kertoo.

– Hyvä, sitten oranssi ja vihreä varmasti sähköivät, sanoo Hedman onnellisena.

Yhteistyö sujui: pienestä vihjeestä Hedman ymmärtää, milta

taulu tässä valossa näyttää. Teosparit ovat syntyneet samalla tavalla.

– Olen vienyt Maaritin johonkin yllättävään paikkaan: saarelle, valkovuokkokedolle, jäälle. Sitten kuvaan Maaritin tässä maisemassa. Maarit maalaa maiseman omien tuntemustensa perusteella, kertoo Louhivaara.

– Olemme lopputuloksesta aina yhtä iloisin ihmeissämme: aidossa maisemassa ja Maaritin

maalauksessa on paljon samaa. Löytyy myös eroja.

– Pyysin Maaritia painautumaan isoa, sammaleista, syvää vihreää kiveä vasten, kertoo Louhivaara.

– Odotin vihreää taulua, mutta se olikin sininen: Maarit oli tuntenut kiven kylmyyden ja maalannut sen.

– Hän näki kiven koko ajan lisää myös valokuvauksesta.